

TD, HuK
Timo Laato
Uotinmäentie 38
FIN-29270 Hormisto
timo.laato@ffg.se
+358-2-5377226
+359-44-5377226

NT OM HVA SOM ER FORPLIKTENDE TIL KIRKEFELLESSKAP

Nordisk Evangelisk-luthersk Konferens (NELK)

27-29 April 2012

Ryenberget, Oslo

Allmänna riktlinjer

Kristenhetens yttre splittring har varat i cirka tusen år (eller från 1054, då de österländska kyrkorna skiljdes från de västerländska). Detta faktum – menar man – inverkar menligt på världens kristnande. Särskilt från och med förra århundradet har man därför med kraft försökt skapa en enda hel kristenhet med Jesu ljuvliga bön som ledstjärna: ”Jag ber att de alla skall vara ett, och att såsom du, Fader, är i mig och jag i dig, också de skall vara i oss, för att världen skall tro att du har sänt mig.” (Joh. 17:21)

Först bör vi konstatera att orden ”alla skall vara ett” inte betyder endast en *yttre* enhet. Många idéer och ideologier kan väl få till stånd en ordning med yttre fasthet. Men vår Herres översteprästerliga förbön syftar inte till en sådan sammanhållning. Hans ord betyder först och främst hjärtats enhet, inre renhet. Lukas berättar i Apostlagärningarna att ”skaran av dem som trodde var ett hjärta och en själ” (Apg. 4:32). Likaså säger Herren i Jeremias bok: ”Jag skall ge dem alla ett och samma hjärta och lära dem en och samma väg, så att de alltid fruktar mig, för att det skall gå dem väl och deras barn efter dem.” (Jer. 32:29) I Guds ords ljus måste vi alltså sträva efter hjärtats enhet, innan vi kan gå en gemensam väg för att utbreda evangeliet i hela världen. Det viktigaste i denna hjärtans enhet är tron på att Jesus med sitt enda offer har försonat hela världens synd. Utan det bygger vi inte upp hans rike utan strider emot det och blir ”fiender till Kristi kors” (Fil. 3:18).

Vidare skall kyrkan inte nöja sig med den gemensamma grunden utan var och en skall se till om han bygger på den grunden med guld, silver och ädla stenar eller med trä, halm och strå (1 Kor. 3:10–15). Upprepade kompromisser mellan olika läror leder inte långt. I ett sådant tillvägagångssätt dras sanningen ut som ett tuggummi som kan formas hur som helst. Att vara ett innebär inte att

låtsas att man är ett. Att vara till är alltid levande verklighet. Därför finns det ingen sann enhet utan sanningen. Sanningen åter är inte bara en stor hög med rena läror utan därtill hör också att vara ett ”i Fadern och Sonen”. Eftersom de kristna är ”ett i Fadern och Sonen”, måste de noga se till att de inte med sina synder avsiktligt söndrar den enhet som finns mellan dem. Ett medvetet fortsatt uppskjutande av bättringen söndrar kristenheten trots alla strävanden efter att ”ha rätt” och ”äga sanningen”.

I arbetet med evangelisation duger det inte heller att vara överens om att *förbigå* en del läror där man är oense (t.ex. om dopet och arvsyndens). Ty Jesus har lovat att verka endast genom de ord han själv har talat. Han gav sina ord till lärjungarna och de tog emot dem (Joh. 17:8). De gick ut i världen för att predika evangelium och lära folken att hålla allt vad han hade befallt (Matt. 28:20). Däri låg deras arbetes kraft och välsignelse.

Dessutom bad Jesus för dem som genom hans lärjungars predikan skulle komma till tro på honom (Joh. 17:20). Dessa lärdomar är förvarade i Bibeln för att den kristna kyrkan skulle lära sig att grunda sin förkunnelse på Guds kraft och inte på mänsklig (vansklig) visdom (1 Kor. 2:4). Det är där vi har den enhet och gemenskap som gör att ”världen tror”. Man borde äntligen lära sig av Jesus att ”människan inte lever endast av bröd utan *varje* ord som utgår ur Guds mun” (Matt. 4:4) och att ”de ord som jag har talat till er är Ande och är liv” (Joh. 6:63).

Således växer all sann enhet upp ur varje kristens eget hjärta. Om han i en ödmjuk bön söker Herrens barmhärtiga ansikte fördärvas inte hans tro och kärlek av felaktig surdeg. ”Anden säger tydligt att i de sista tiderna kommer somliga att avfalla från tron och hålla sig till villoandar och till onda andars läror” (1 Tim. 4:1). Förbered dig på den sista tidens förvillelser genom att flitigt och regelbundet läsa Bibeln. Guds ord är den enda hjälpen i all slags nöd. ”Herren Kristus skall ni hålla helig i era hjärtan. Var alltid beredda att svara var och en som begär att ni förklarar det hopp ni äger” (1 Petr. 3:15).

Toleransens fara

Toleransen har gjorts till en dygd i kyrkan idag. Ingen skall behöva ta illa upp. Om någon tar anstöt, har en annan uppfört sig illa. Orsaken till anstöt anses framför allt de präster vara som på ämbetets vägnar klandrar andra offentligt för falsk lära eller ogudaktigt leverne. Således sätter man numera likhetstecken mellan att orsaka anstöt och att göra någon ledsen. Men ursprungligen menades med anstöt att någon visade ett dåligt föredöme genom ett svårt avfall i lära och liv. Det skulle kyrkan och t.o.m. samhället slå ned på. På så sätt ville man bevara Guds välsignande närvaro i folket, upprätthålla respekten för lag och rätt i landet samt hindra att fördärvet och villfarelsen spreds vidare.

Ibland grundar man toleransen mycket skickligt och känslösamt på kärleken. Försvaret av den rätta läran anses som överdriven nitälskan. Och visst – trosstriden kan genom en trångsynt och överspänd andlighet leda till tråkiga resultat, till åtgärder som blir något av vår tids ”svärdsmission”. Trots dessa faror kan det aldrig accepteras att man strider mot sanningen genom att vädja till kärleken. I kärlekens namn får man aldrig avstå från att offentligt bekänna sanningen, även om det skulle leda till oenighet och strid mitt i församlingen, där satan rasar med sina lögnandar och förvirrar även allvarliga kristna. För att riktigt kunna sjunga ut finner jag det visast att här låna Luthers text. Han skriver med anledning av Ps. 94:1 (“Du hämnens Gud, o Herre, du hämnens Gud, träd fram i glans”):

“Hur kan David be Gud hämnas, när Kristus lär oss att välsigna dem som förbannar oss? Strider det inte mot kärleken att be om hämnd över dem som man borde önska och göra allt gott? Vi svarar:

Tro och kärlek är två skilda ting. Tron fördrar inget, kärleken fördrar allt. Tron förbannar motståndaren, kärleken välsignar honom. Tron söker efter hämnd och straff, kärleken efter barmhärtighet och förlåtelse. När det alltså gäller tron och Guds ord, kommer inte mer tålmod i fråga utan nitälskan, vrede och klander. Så handlade även profeterna. I trossaker visade de inget tålmod eller barmhärtighet. Man måste alltså lära sig göra skillnad på Gud och människa, personen och saken. När t.ex. de ogudaktiga förföljer evangeliet, då rör det Gud och hans ord. Vi får då inte välsigna dem eller önska dem framgång. Annars kunde ju ingen stå emot falsk lära, vilket alltid innebär att man klandrar densamma. När man predikar mot villolära, skall man tvärtom göra allt man kan för att utplåna den, vilket kallas att förbanna i tron. Förr än tron skulle låta Guds ord utplånas och den falska läran bevaras, ville den låta hela skapelsen gå under, ty genom den falska läran förlorar man Gud själv.”

Så lär alltså reformatorn. Utifrån egen erfarenhet tillägger han en annan gång att när villoläran avslöjas, börjar satan tala om kärlek. Själafienden vet nämligen att han inte förmår något mot sanningen. När talet om sanningen inte upphör utan fortgår förlorar han till sist de själar han fångat och misshandlat. Därför försöker djävulen i sin nöd förvirra människor och tala om kärleken som en ersättning för sanningen. Men må ingen fastna i hans gillrade snara. Må sanningen istället offentliggöras ännu klarare! Här duger ett gott råd jag hört: Låt oss vara fasta, men inte hårda.

Rätt lära – rätt liv

Vår tid tycks förakta all lära där rätt skiljs från orätt och döms. Särskilt om detta åtskiljande drabbar synder som nu råder i samhället och kyrkan och hos tjänstemän i hög ställning är det inget slut på protesterna. Fördragsamheten förbyts i ofördragsamhet. Hela mediamaskineriet bereds för anfall för att talet om överseende av synder åter skall ljuda ljuvligt försoffande och sövande i folkets öron medan man på bakgården slaktar dem som talar sanning. Men så är ju skrivet: ”För din skull dödas vi hela dagen, vi räknas som slaktfår.” (Rom. 8:36)

Samtidigt konstaterar jag plågad att framhållandet och predikandet av den rätta inte räcker. Inte ens när denna världen irriterar sig. Botten faller ur för allt vårt verkande om vi inte lever som vi lär. Ty vad hjälper det att försöka inbilla andra att någon förkunnarens svårigheter skulle bero på evangelium fast de kanske mer härflyter ur ett hemligt syndaliv som han inte vill erkänna? Till slut avslöjas ju ändå allt. Och vilken besvikelse blir det då inte bland Kristi får! Den största lärdom – och rakt inte skådespelargåvor – kan inte med tiden dölja det vidöppna sår som skillnaden mellan lära och liv utgör.

Jag skriver själv detta som en syndare som förtjänar att förkastas. Vi kan inte bli av med vår ondska men dess medvetna fördöljande, utbredandet av vita lögnar och spridandet av halva sanningar drar Guds fruktansvärda vrede över oss. ”Ty tiden är inne för domen, och den börjar med Guds hus.” (1 Petr. 4:17). I sanningens namn säger jag till mig själv och andra att ståtliga rollprestationer i de gammaltroendes teater och underhållet av fina kulisser inte längre fungerar. Gud delar inte ut några Oscarpriser på den yttersta dagen utan nu under nådetiden vill han förlåta vår amatörmässiga andlighet. Jag skulle säkert stå främst i kön till helvetet om jag dömdes efter förtjänst. Ändå vore det rena dårskapen att låta sig bindas vid en sådan andlighet som man i förväg vet leder till undergång.

Låt oss vända åter till vår barnalära. I sin Lilla katekes vägleder vår reformator Martin Luther oss till att be ”Fader vår” i sanning. I de tre första bönerna fäster han gång på gång uppmärksamheten inte endast på den rätta läran utan också på det fromma livet.

Hur helgas Guds namn? ”När Guds ord lärs rent och klart och vi *lever därefter heligt som Guds barn*. Det giv oss, käre himmelske Fader! Men den som lär och *lever annorlunda* än Guds ord lär, han *ohelgar* bland oss Guds namn. För detta bevara oss, o himmelske Fader!”

Hur kommer Guds rike till oss? ”När vår himmelske Fader ger oss sin Helige Ande så att vi genom hans nåd sätter tro till hans ord och så *lever i Gud* här i tiden och sedan i evigheten.”

Hur sker Guds vilja? ”När Gud bryter och förhindrar all ond vilja och alla anslag av djävulen, världen och vårt eget kött vilka inte tillåter att vi helgar Guds namn och hans rike kommer till oss ...”

Klarare kan väl saken inte sägas.

Ibland har de kristna kallats för ”det femte evangeliet” som världen läser (dessutom ofta mycket noga). Till denna synnerligen vågade jämförelse återfinner vi en stadig biblisk grund. Paulus skriver till korintierna att de var hans ”rekommendationsbrev ... känt och läst av alla människor” (2 Kor. 3:2-3). Så kan någon kristens fromma uppförande, heliga vandel eller rena kärlek ha blivit första väckelsen för många i synden sovande, något som fick honom att fundera över sitt förhållande till Gud och granska inriktningen av sitt liv. Å andra sidan har kristnas dubbelmoral och hållningslösa privatliv bakom förgyllda kulisser alltid med full rätt väckt förundran och stark motvilja inte bara mot den falska fromheten utan också mot den sanna. Världen drar lätt följande slutsats: ”Är Guds egna sådana, vill jag aldrig bli gudlig.” Därmed har Guds namn blivit smädat för vår skull (Rom. 2:24).

Lätt ställer vi hårda krav på andra medan vi helt glömmer oss själva. Med mikroskopisk precision upptäcker vi det minsta grandet i vår broders eller systers klarblå ögon utan att över huvud observera den grova bjälken i vårt eget svarta öga. Ofta förmår vi visst – med sjökortet framför oss – peka ut rätta kursen förunderligt väl. Men ytterst få kan, då det verkligen gäller, undvika sitt hjärtas undervattensskär när synden piskar upp höga vågor i hjärtats djupa mörker. Därför skall ingen lita på sitt sjövätt ens då han rör sig på kända vatten. Man riktigt ryser in för tanken man en gång ser sig ha hamnat långt från sitt föresatta mål och finner hur man med trasiga segel och gisten eka ensam fortsätter sin färd mot helvetets eldsjö.

”*Satis est*” (CA VII)

Slutet av artikel VII i den augsburgska bekännelsen bestämmer den fasta grunden för kyrkans sanna enhet:

”*Och för kyrkans sanna enhet är det nog att vara ense i fråga om evangelii lära och förvaltningen av sakramenten. Och det är icke nödvändigt att nedärvda människobud eller religiösa bruk eller yttre, av människor föreskrivna former för gudsdyrkan överallt äro lika.*” (Se Svenska kyrkans bekännelseskriter. Arlov 1985, 59.)

Ursprungligen syftade CA VII på att befria de lutherska församlingarna från onödiga strider till en glädjefull endräkt som främjar uppbyggandet av Kristi kyrka på jorden. Senare har detta ställe blivit en bottenlös källa till kontroverser och schismer. Lutherdomens historia präglas av mindre och större splittringar som för det mesta bedrövar den Helige Ande och berövar oss hans närvaro. Som missionsmetod används i värsta fall närmast förtal. ”Den och den församlingen har sådana eller sådana brister. Kom i stället till oss!” Ofta försöker vi inte ens uppnå de oomvända utan snarare övertyga de redan omvända om vår sak och dess fulla berättigande. Då svartmålar och nedsätter vi gärna våra medkristna. Detta gör vi i avsikt att presentera oss själva som renläriga(ste) teologer som verkligen kan sin dogmatik. Var och en vet i sitt hjärta att vi fuskar – oavsett om vi har rätt eller inte.

I de bibel- och bekännelsestroga kretsar tar man i dessa kyrkliga avfallstider med öppna armar emot var och en som på något som helst sätt framhåller sanningens ord. Så har även jag gjort och gör. Men mer sällan kommer någon att ens tänka på (och än mindre till att yttra) att det inte räcker att endast med förståndet omfatta eller känslö- och kraftfullt tala om de andliga tingen. Man behöver verkligen komma åt ”hjärtat” eller annorlunda uttryckt: viljan måste anpassa sig efter Guds sinne. Som jag ser det löper de bibel- och bekännelsestroga rörelserna faran att anpassa sig efter den omgivande västerländska världens värderingar såsom just kunskapens övervärdering. I enlighet därmed anser man (något tillspetsat sagt) att för att förnya kyrkan är det nog med information, undervisning om den rena läran, hur man ädelt försvarar att man har rätt. Somliga går ännu längre. De drar egna slutsatser av de sanningar som serverats dem, kommer fram till än detaljrikare och finare analyser, bryter kanske så småningom gemenskapen mellan sig och med andra, grundar en egen församling, och till sist finns i byn bara två troende: ”Jag och min hustru, och inte ens på henne litar jag helt.” Likväl är man fast övertygad om att Gud en gång skall välsigna min trohet mitt ibland alla lögnbröderna och att han därtill en gång skall låta just min kyrka uppleva en aldrig tidigare skådad framgång.

I klarhetens namn må man veta att jag innerligt med Herrens oöverskådliga nåd hoppas bli den siste som förkastar den rena, klara läran. Ändå menar jag ärligt att problemet med det ovan något tillspetsat uttryckta kyrkliga förnyelseprogrammet sist och slutligen går ut på att det ensidigt koncentrerar sig på förståelsen. Man är inte ute efter, försöker inte ens, att nå ”hjärtat”. Det skulle inte skada att stanna upp ett ögonblick och pröva sig själv efter evangeliets anda. Får Herren sannerligen uträtta sitt verk i mig? Kallar han verkligen mig till omvändelse? Är det dags att jag överger någon bestämd synd, försöker läka den skada jag åstadkommit, gå och be min nästa om förlåtelse? Dessa eller motsvarande frågor skall inte fattas som anvisning till en lagisk fromhet. Tvärtom leder de allt djupare in i evangeliets hemlighet: ”Kom och följ mig!” Kristi ord är en nådig kallelse till evig salighet. Den utmanar inte så mycket förståelsen och känslan som viljan. Visst förstår jag med mitt förstånd vad som menas med efterföljelse. I mitt inre känner jag vidare klart och tydligt hur jag far vilse om jag inte följer. Men *vill* jag? Kanske är det nog för mig att hänge mig åt min andliga hjärngymnastik och bygga upp förtjusande vackra luftslott inför den uppslagna Bibeln!

Den kristna kyrkan – förvisso också fria lutherska kyrkor – hotas ständigt antingen av assimilation (en s.k. ”majoritet-influens”) eller av isolation (en s.k. ”minoritet-influens”). Att vi inte anpassar oss efter sekularismens demokratiska krav innebär nog inte att vår kyrka fungerar som Kristi kyrka borde göra. Om vi inte går ut efter de vilseledda eller vilsegångna fåren har vi i vår gränslösa otro (trots all vår renlärlighet) gett upp det uppdrag som Kristus har lämnat åt sin kyrka (Matt. 28:19-20). Ortodoxi förutsätter ortopraxis som i sin tur förutsätter uppriktig kärlek och innerlig ödmjukhet inför alla människor, särskilt inför de andra medkristna. Vi har samlats till NELK för att fly undan båda faror: assimilation och isolation. Som sjömän i kyrkans skepp seglar vi mellan Skylla och Karybdis.

Utmaning för framtiden

När Petrus hade förnekat sin Herre fick han nåd att göra bättring. Då tog han emot sitt apostoliska uppdrag på nytt (Joh. 21:15-19). Samma uppdrag som tidigare. Jesus visste att det gemensamma arbetet tillsammans med andra apostlar är ett effektivt botemedel mot alla slags villfarelser och förseelser. Engagemang i Herren tjänst skyddar! Det är fortfarande så. Något motsvarande uppdrag som Petrus hade borde också vi be om. En gemensam utmaning för oss lutheraner från olika

skandinaviska länder och från olika nationella organisationer kretsar kring frågan hur vi skulle kunna göra det apostoliska resp. bibliska budskapet levande och betydelsefullt för dagens människor. Till sist mer om detta.

Dagens kyrkor lever uppenbarligen i en svår kris. Denna gång heter krisen "bibelkritik" som utövas av de teologiska fakulteterna överallt i världen med hjälp av den s.k. historisk-kritiska metoden. Även modern exegetik lever i ett visst brytningsskede. Nya metoder utvecklas ständigt. Gamla metoder har visserligen inte övergetts men de betraktas i allmänhet som "otillräckliga". Bredvid de konventionella text- och redaktionskritiska samt form- och traditionshistoriska analyser gör sig nu gällande också retoriska, semiotiska och narrativa, därtill t.o.m. sociologiska, kulturanthropologiska och psykologiska metoder. Mångfalden i det exegetiska forskningsfältet utmanar verkligen alla som sysselsätter sig med de bibliska källorna. Hur skall vi orientera oss i en oländig terräng?

Dessutom brukar den moderna forskningen råka i en återvändsgränd där man tolkar religiösa texter men utan att direkt våga göra anspråk på att tala om en levande Gud. Vissa filosofiska förutsättningar har förorsakat att det transcendenta (översinnliga) inte tillhör vetenskap. I överensstämmelse med detta har man då och då lagt någon (resp. några) av de ovan uppräknade moderna exegetiska metoderna till last att de i själva verket inte främjar den *teologiska* disciplinen så mycket. Mot bakgrunden av ett sådant "jäsningstillstånd" i dagens forskningsläge tycks kyrkan med sitt ständiga tal om Gud vara illa ute. Hon måste s.a.s. operera utanför kunskapens gränser vilket ganska ofta innebär en stark marginalisering av hennes budskap. Därmed blir kristenhetens kris ännu allvarligare.

I och med den historisk-kritiska metoden har de protestantiska kyrkorna i stor utsträckning tappat bort synen på Bibeln som Guds ord. Det handlar om Guds ord utan Gud! Därigenom gör sig mänskliga traditioner på nytt gällande. De får igen ett klart övertag över Bibeln. Det är denna gång emellertid närmast fråga om professorernas forskningsresultat eller biskoparnas senaste utlåtanden som väger mest. Kanske har i synnerhet lutherdomen drabbats värst av en sådan utveckling. Inte ens de konservativa kretsarna i de protestantiska trossamfunden tycks ha något annat alternativ än att i kyrkan betona Bibelns auktoritet samtidigt som de inte håller fast vid dess gudomliga ursprung inom vetenskapen. De saknar en klar identitet, vilket förlamar deras arbete för kyrkans förnyelse och resulterar i en fördold motsägelse på vetenskapens område. Den som enligt vetenskapens spelregler räknar bort Gud för att sedan med stöd av kyrkans budskap försöka få någon tro på honom, hamnar lätt i en andlig schizofreni som av allt att döma inte kan övertyga den moderna människan i nämnvärd grad.

Teologen har som sin uppgift att tala om Gud resp. att förkunna Guds ord. Teologin som en vetenskaplig disciplin gäller läran om Gud (gr. *theos* + *logos*). En vetenskap som utgår från att det inte finns någon Gud (eller åtminstone att det inte finns någon Gud att räkna med) kan djupast sett inte bedriva *teologisk* forskning. Bedriver vi en "äkta" teologisk forskning, kan och får Guds existens och hans handlande i historien inte uteslutas. Teologen som arbetar med ateistiska metoder hamnar i en motsägelse: han sysselsätter sig med bibliska texter som berättar om Guds ingripande under historiens förlopp men använder sådana metoder som inte ens tillåter Gud att existera. Med lika stor framgång skulle någon mäta en tvåliters käril metervis eller väga tre kilo potatisar med en linjal. Man måste äntligen fråga sig om det är legitimt att definiera begreppet 'vetenskap' på ett ateistiskt sätt, nämligen utan att räkna med "den översinnliga verkligheten". Vetenskapen har ju alltid vissa självklara premisser eller axiom lite beroende på forskningsfältet. Det är sålunda inte godtyckligt att dra den slutsatsen att som en grundförutsättning (åtminstone) för den vetenskapliga

teologin måste en faktisk öppenhet till Guds suveräna handlande gälla. Annars har vi ingen teologi i egentlig bemärkelse.

Det är därför just utifrån ett *vetenskapligt* perspektiv som vi skall inta en reserverad hållning till den s.k. historisk-kritiska metoden inom den teologiska disciplinen. En sådan metod som inte gör rättvisa åt källornas egenart och huvudintention kan knappast rekommenderas. Det är emellertid inte i främsta rummet olika metodologiska hjälpmedel eller småsaker som leder till en ödesdiger förvrängning av forskningen utan snarare den bakomliggande förförståelsen i sin helhet. Det föregående riktar sig alltså inte mot betydelsen av grammatiken, lingvistiska, semantiska eller retoriska analyser, formhistoriska iakttagelser och text-, käll- eller redaktionskritiska redogörelser osv. även om jag härmed förvisso inte vill ansluta mig till *alla* uppnådda resultat. Vi får och vi kan använda samtliga hjälpmedel för att förstå bibeltexten, bara utgående från ett sådant perspektiv som gör rättvisa åt Bibelns eget budskap.

På FFG jobbar vi med att låta Guds ord tala till oss. I allmänhet har teologer och präster länge använt ett eget fackspråk som skall tillfredsställa vetenskapens krav på objektivitet - men som på samma gång innebär ett starkt ifrågasättande av Bibelns enastående budskap. Deras åhörare fattar eventuellt inte alls att det som förkunnas egentligen härstammar från otro och tvivel. För att nämna bara ett par exempel:

1) Det kristna påskeevangeliet går ut på att Jesus sannerligen är uppstånden. Han har övervunnit dödens makt. Däremot utropas från predikostolen i dag inte så sällan att "lärjungarna upplevde saken så", "de menade att Jesus är uppstånden", "de påstår ha sett honom levande", "det var deras gemensamma erfarenhet att han lever" osv. Det handlar i sådana utsagor närmast om omskrivningar som uppenbarligen försöker undvika en enkel och tillförlitlig förkunnelse: "Jesus är sannerligen uppstånden!" Däremot hänvisas till olika mänskliga reaktioner, övertygelser eller åsikter, aldrig till en absolut sanning. Naturligtvis ligger det då i åhörarens makt att avgöra om han resp. hon vill ta emot en sådan världsåskådning eller inte, med andra ord, om han resp. hon sympatiserar ett visst intressant alternativ bland alla andra alternativen. Inför lyssnandet saknas ett fullt allvar och ansvar. Det är sist och slutligen inte Gud som i sitt ord talar till människan utan människan som med egna ord talar om Gud. Men väckelsen uppstår inte på det här viset. Tron kommer endast "av predikan och predikan i kraft av Kristi ord" (Rom. 10:17). Alltså bort med okonstlat fackspråk!

2) Det räcker vidare inte att framställa Jesu uppståndelse enbart som ett historiskt faktum. Den har i själva verket en ännu större relevans. Genom påskdagens glädjebudskap förändrades helt och hållet den traditionella nedärvda skriftförståelsen. Därefter uppfattades så gott som allt i Gamla testamentet i relation till Kristus. Han finns verkligen i dess texter. Profetiorna fullbordas genom honom och i honom kulminerar deras budskap. Urförsamlingens budskap lydde att "allt måste uppfyllas som är skrivet om mig (Kristus) i Mose lag, hos profeterna och i psalmerna" (Luk. 24:44). En ren historisk utläggning av Gamla testamentet utan ett direkt och nära samband med evangelium blottar inte sanningen som sådan, inte ens det centralaste i sanningen. Kanske bedriver en god predikant därutöver en konservativ gammaltestamentlig och nytestamentlig teologi genom att presentera pålitligheten i flera av Bibelns historiska fakta. Jätte bra - skulle jag säga - men dock inte tillfyllest! Huvudproblemet ligger mycket djupare. Det är inte så mycket fråga om motsatsen mellan konservativa och liberala detaljer eller finesser. Det rör sig hellre om Gamla testamentet antingen som en kristologisk bok eller som ett religionshistoriskt dokument. I det förra fallet blir Kristi korsdöd och uppståndelse, hans ord och under medelpunkten. I det senare fallet står något annat - vare sig nu alltså konservativt eller liberalt - i fokus. Evangelium som Guds kraft (Rom. 1:16) gäller endast när evangelium förkunnas i enlighet med de heliga Skrifterna (Rom. 1:17). Den apostoliska tidens väldiga framgång med evangelisationen på missionsfälten går säkert tillbaka till

en skriftförståelse som låter evangelium vara "levande och verksamt" (Hebr. 4:12), inte en tom akademisk sysselsättning på en religionsvetenskaplig institution.

Facit av det hela blir att i den teologiska forskningen borde alltid den teologiska dimensionen bevaras. Därför har ateistiska metoder ingen plats inom teologin: Läran om Gud kan aldrig behandlas som om Gud inte existerar. Teologin skall förbli teologisk! Eftersom de texter som bibelvetenskap mest sysslar med härstammar uttryckligen från *kyrkobibeln*, vore det ohållbart om kyrkans tro med dess kristologiska skriftutläggning ignoreras. Tar man någon annan utgångspunkt i "vetenskapens" namn så bedriver man inte mera teologisk forskning i begreppets djupaste mening.

Avslutning

Personligen tänker jag att bara Kristus kan förena oss som kommer från olika nordiska länder och från olika lutherska kyrkor. Det finns mycket som kan skilja oss från varandra men det finns också mycket som förenar oss med varandra. Om vi börjar studera Bibeln tillsammans i uppriktig avsikt att leta efter honom som fyller dess sidor med sin närvaro då är han med oss och leder oss djupare in i sanning. Ett sådant uppdrag visar att "jag behöver dig och du behöver mig". Bibeln är en så rik skattekammare att dess rikedomar aldrig tar slut. En allvarlig vilja att ödmjuka sig under Skriftens auktoritet ådagalägger att vi som här på jorden inte kommer att förstå allt ändå vill lära oss mer och mer. Just såsom lärjungarna. I stället för att döma eller t.o.m. fördöma våra kristna bröder och systrar har vi tid att i uppriktig och ömsesidig kärlek vänta tills någon annan har hunnit lika långt som du eller jag. Detta kallas att "bära varandras bördor" och skall förvisso inte misstolkas som önskan att godkänna heresi.

"Må därför vi alla som äro 'fullkomliga' hava ett sådant tänkesätt.

Men om så är, att I i något stycke haven andra tankar,
så skall Gud också däröver giva eder klarhet.

Dock, såvitt vi redan hava hunnit något framåt,
så låtom oss vandra vidare på samma väg. "

(Fil. 3:15–16, KB 1917)